

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา หลักการ และเหตุผล

ประเทศไทย เป็นประเทศเกษตรกรรม อาชีพหลักของคนไทย คือ การทำเกษตรกรรม ผลผลิตต่างๆ ที่ได้มาจึงเป็นเพื่อการบริโภคและการส่งออก ในปัจจุบันการเกษตรมีความแตกต่างจากในอดีตซึ่งมีการปรับเปลี่ยนวิถีการทำเกษตร โดยมีเป้าหมายทางการค้าเป็นสำคัญ จึงทำให้ปริมาณการใช้สารเคมีทางการเกษตรของไทยเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนถือได้ว่าติดอันดับประเทศที่ใช้สารเคมีทางการเกษตรมากที่สุดประเทศหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แม้ว่าการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชจะมีประโยชน์ต่อการควบคุมการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชได้ระดับหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตามมีความเป็นพิษอยู่ด้วย ประกอบกับการใช้สารเคมีที่ไม่ถูกต้องของตัวเกษตรกร และการใช้ที่มากเกินไปจนความจำเป็น รวมทั้งการใช้โดยปราศจากมาตรการทางกฎหมายที่ควบคุมอย่างเข้มงวด จึงส่งผลกระทบต่อสุขภาพเกษตรกรและผู้บริโภค เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจทั้งในระยะสั้น และระยะยาว (สาคร, 2556) สารเคมีกำจัดศัตรูพืชสามารถเข้าสู่ร่างกายของมนุษย์ได้หลายทาง เช่น ทางปาก ทางผิวหนัง และทางจุกไม่ว่าจะเป็นการสูดดม การสัมผัส หรือการระเหยของสารกำจัดศัตรูพืช ทำให้ร่างกายได้รับสารเคมีโดยที่ไม่รู้ตัว ซึ่งหากมีวิธีการใช้สารเคมีที่ไม่ถูกต้อง จะทำให้สารเคมีมีโอกาสสัมผัสกับร่างกายของผู้ใช้และเข้าสู่ร่างกายแล้วเกิดพิษได้

จังหวัดอุดรธานี เป็นจังหวัดที่ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยมีประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมคิดเป็นร้อยละ 53.65 ของประชากรทั้งหมด มีพื้นที่เพาะปลูกทำการเกษตรจำนวน 4,785,831 ไร่ โดยอาชีพหลักของชาวอุดรธานีคือ เกษตรกรรม เช่น การปลูกข้าว หอมแดงและผลไม้ ทำให้อุดรธานีเป็นแหล่งผลิตด้านการเกษตรที่สำคัญของประเทศไทยแหล่งหนึ่งและพืชเศรษฐกิจหลักประเภทพืชผักที่ทำรายได้สูงที่สุดให้กับจังหวัดอุดรธานีคือ หอมแดง โดยในปี พ.ศ. 2556 มีผลผลิตหอมแดงจำนวน 16,078 ตันและในปี พ.ศ. 2557 มีผลผลิตจำนวน 16,746 ตัน โดยมีพื้นที่เพาะปลูกถึง 16,485 ไร่ และในปี พ.ศ. 2555 ยังมีผลผลิตหอมแดงรวมสูงเป็นอันดับ 2 ของประเทศรองจากจังหวัด ศรีสะเกษ (สำนักงานเกษตรจังหวัดอุดรธานี, 2556) ตำบลบ้านเสี้ยว อำเภอปากท่า จังหวัดอุดรธานี ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตร เช่น เลี้ยงสัตว์ ทำพืชสวน พืชไร่ และไม้ผลบางชนิด ได้แก่ ทำสวนมะขาม ข้าวโพด ถั่วเหลือง และทำนา เป็นต้น ซึ่งมีการใช้สารป้องกันและกำจัดศัตรูพืชหลายชนิดมาใช้ในการเกษตรกรรมดังที่ได้กล่าวมาแล้ว (สำนักงานเกษตรอำเภอปากท่า, 2560) ซึ่งจากรายงานของโรงพยาบาลตำบลบ้านเสี้ยว (2559) ได้ทำการตรวจสอบสารเคมีตกค้างในร่างกายให้เกษตรกรจำนวน 298 คน ในตำบลบ้านเสี้ยว อำเภอปากท่า จังหวัดอุดรธานี พบว่า ผู้ที่มีผลเลือดปกติในการตรวจสอบสารเคมีตกค้างในร่างกาย เท่ากับ 18 คน คิดเป็นร้อยละ 6.04 ผู้ที่มีผลเลือดผิดปกติในการตรวจสอบสารเคมีตกค้างในร่างกาย เท่ากับ 23 คน คิดเป็นร้อยละ 7.72 ผู้ที่มีผลเลือดมีความเสี่ยงในการตรวจสอบสารเคมีตกค้างในร่างกาย เท่ากับ 86 คน คิดเป็นร้อยละ 28.86 และผู้ที่มีผลเลือดไม่ปลอดภัยในการตรวจสอบสารเคมีตกค้างในร่างกาย เท่ากับ 171 คน คิดเป็นร้อยละ 57.38 ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาศึกษาความรู้และพฤติกรรมการใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ตำบลบ้านเสี้ยว อำเภอปากท่า จังหวัดอุดรธานี เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การใช้สารเคมีเพื่อป้องกันและกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ให้ปฏิบัติได้อย่างถูกวิธีและมีความเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

เพื่อศึกษาความรู้และพฤติกรรมการใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ตำบลบ้านเสี้ยว อำเภอฟากท่า จังหวัดอุตรดิตถ์

กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

เกษตรกรที่มีการใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ตำบลบ้านเสี้ยว อำเภอฟากท่า จังหวัดอุตรดิตถ์

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. การนำไปใช้ประโยชน์ด้านวิชาการ โดยผลการศึกษาจะได้รายงานฉบับสมบูรณ์ และบทความวิจัย/บทความวิชาการ 1 เรื่อง
2. ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องของ ความรู้และพฤติกรรมการใช้สารเคมีในการกำจัดศัตรูพืช ของเกษตรกร ตำบลบ้านเสี้ยว อำเภอฟากท่า จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานและเบื้องต้นต่อไป